

درگاه

اون بش كونده بر نشر اولنور

برنجی سنه : ايكنجی جلد

نومرو : ۱۵

۲۰ تشرین ثانی ۱۳۳۷

مستأجبه

فارانقه اربانه بری

اسكوب اشرفدن برکنجه كوروشدم .

بو كنچ روم ایللی فتح ایدن ایلک توركلرك
ماورونلرنددی . خبره جی زاده لر آیلان
عالمه سی فاتح دورنده اسكوب طوبراغنه كوك صالمش ،
او طوبراغنه بووك برمشه كبی قوجامش ، آیری
آیری خاندان دلاری ورمش اسکی بر عالمه بدی .
اسكوب شهرینك اورتمسندن آقان سراوا كنارنده
كهنه قوناقلرده اولوروردی . جدرندن قالم چنگلكاردن
بشقه ، اسحاق پاشا كبی استانبول فتحنده سورلك
اوستنه آناطولی عسكریله یورومش اولان برپاشانك ،
هیسسی بك كبی بوتون طونه وصاوا بولیرنی فتح
ایتمش بر بكك اوقافنه متولیدی . قوناغنه هرمانکی
نجرمسندن باقنه بو جدرلك جامع ، مدرسه و عمارتلرینك
قورشونلو قهرلری كوروردی .

اسكوب صوك زمانلره قادار ایلک عصرلرده كی
چشنی سنی تمایله محفاظه ایتمش بر تورك شهریدی .
مراد ثانی دورینك جانلی بر رسمی کیدی . خلق
حالا اولهجه به قونوشور ، او تورلو اوابلر کیر ،
او دورده ك کبی پاشاردی . اختیارلرینك قیللی
كوكوسلری قیشین بیه آجیق ، چوراب كورمه یین
آیاقلرنده اوزون قیریزی یییلر ، الارنده قول قایلنغنده
قیصه کیراز چوپوقلر ، اوموزلرنده جیگنلر ، بللرنده
کنیش قوشاقلر ، باجانلرنده چوخه چاشیرلر ، قاشلری
كوزلرینی ، ویقیرلی آغزلی اورتنه جك قادار كوردی .
سجیه لری و صحنلری دهه میر کبی اولان بو اختیارلری
كورده بر استانبولالو نعا قارمخك صحیفه لرندن فیلامش
طن ایدهدی . بو شهرك كنجلری ده چاندرلی ،
فرمنلی ، كنجلكك آتیاغانلایله بیجا و توك اوپونی
اوبنار ، طنوره جالار و توركوسولر ، عادتاریکیچری
اورتمسنى آندیردی ؛ قادیلری قیریزی چانفسدن
شالوار ، و بوروجك كوكلك کیرلر ، بوینونه صیره

صیره محمودیه لرهاقلر ، الارینك و آياقلرینك پارماقلیخی
قیناسز بر افازلردی .

بو شهر فاتح دورینك روحانی بر مزارلقدی .
هر كوشه مسنده بر اولیا یاناردی . خلقی روایت ایدهدی كه
یا بغدادده بر اولیا فضلہ اعش یاخودده اسكوبده ؛
علما هنوز بو بحثی حل ایدمه مش . لیكن اسكوبك
اولیا لری هپ چنكاوردیلر . تره لرینك دیوارلرنده
بر انسانك طاشیه میه جنی قادار آغیر و بووك باصلی
قیلیجلر ، قافانلر ، زنجیرلر آسیلی طوروردی . بو قاعلی
بابانك باشی اوچنده دشمن زنداننده طاشیدینی
بو قاعیلر واردی . قلعه ایچنده یانان جعفر بابانك قبری
كولاه دن بر دیوارله اورولویدی : دشمن اسكوبی
صاردینی زمان طوبه طوغش ، جعفر باباده شهرك
اوستنه دوشورولان كولاه لری ده ا هواده یكن الما
طوتار كی ایله طوتار ، اوست اوسته بیغار ، قهرینك
اطرافنه كولاه دن بر دیوار اوره نش . غازی بابا
اطرافنده بیکلرجه غازیله بر تپه ده یاناردی ، قاندیل
کیجه لری غازی بابا سنی بر روم شهر آیینی حالنده
كورونوردی . جدر بابانك تربسی قوصوه میدان
عاربهنك بولی اوزم رنده بدی . فقط بو شهرك بیک
بر اولیاسنی صایه میه جنم .

تنظیمات بو شهرك یاشنه بر حكومت قونالی
قورمش ، لیكن اخلاقنه ، سجیه سنه ، ذهنته نفوذ
ایدمه مشدی . ینه بكار آیری ، آغالر آیری ، خلق
آیریدی . بك قانندن اولیاسن بری بك عنوانی
طافتمقدن اوتانیردی . اسكوبایلر بك عنوانی فضولی
طافان استانبولالی مأورلره ، عنادینه اندی دیرلردی .
استانبولك فتحنده قانی دوكدكدن صوكره
مخلیج كنارنده «اسكوبلی» محله سنی قورمقله استانبوله
ایلك تورك مایه سنی ویرن بو شهر اوزمانلر برمدیت
مرکزیمش ؛ عالم ، شاعرلر ، مشیقلر ، شیدیرمش ،
سلطان چاملرینه بکیزر چاملرله ، مدرسه لرله ،
حماملرله ، تکیه لرله ، بدستانلرله ، چارشیلرله بزمیمش .
مع مایه مدیتی بیقلمدن زیاده بر كول کبی طورمشدی .
چارشیسق قازلری ، بزازلری ، خفافلری ، حلاجلری ،
باقرجیلری ، قوبوچیلری ، سلجیلیلرله اولدینی کبی
طوروبور ، چالیشور و ایشلیوردی . جیراق ، قافه

واوسته لرك صفتلری ، موقعلری ، قیافتلری اسکیسی
کیدی .

اسكوب اوقادار اسکی و اوقادار تورکیدی كه
استانبولدن و سلانیکدن كلن بکی كه لری ، بکی اشیاپی ،
حتی بکی شقرلری آلافرانغه نانی ایدهدی . بالیق
صوبی ادراك ایتهدی کبی ، اسكوبده توركلكنی
ادراك ایتوردی ، بوتون تورك شهرلری کبی کندیته
سادهجه مسلمان دیوردی . مع مایه یاشنده قاردهش
عنصر اولان آرتاودولر واردی . آرتاودولر روم ایلینك
صوك سنه لرنده یارواغیارجه اعتبارده بدیلر . سلطان
عبدالحید آرتاودولری ، سندیوردی ، نازلری
چکیوردی ، خاطرلری صایوردی او زمان ملتك
بو كوزده اوغللری اسكوبده كرك حكومتدن ،
كر كسه خلقدن اوروپا لیلر ك كوردی بکی امتیازی معامله یی
كورورلردی ؛ استانبوللر آلافرانغه به اوزمه شكلی
کبی اسكوبیلرله آرتاودولاه اوزمه نكه باشلادیلر ؛
بو طاعلی قومك سیاسی اعتباردن بشقه كسومسی ،
سلاحی ، لهجه سی ده جاذبه لیدی . جاهل استانبولده
اسكوبی بر آرتاودو شهری طن ایدیدوردی ؛ حالده
اوله طن ایدنلر واردن . بو تحف فقره بو بحثی كوزمل
تنویر ایدهر : بوطن بکرمی سنه اول اسكوب خلقی
بلدییه رئیسینی ، والی حافظ محمد پاشایی ایستهمه مك
داعیه سیله بر اختلال چیقارمش ، مدحت پاشانك
اختلاجی خواجه لرندن ادريس خواجه نك بشنه
طایفه رقی سلطان مراد جامعنه قیامشدی ؛ بیلدی
بو اختلالن اوركش اسكوبی آرتاودولك مرکزی
صایدینی ایچون ، - صوكرلری صدراعظم اولان -
حق بکی ، محمود اسمع افندی ودها بر قاق باب عالی
سیاسیسی هیئت حالنده كوندرمشدی . حق بك
اسكوبه كلش ، پادشاه نامه ، اشراق دعوت ایتمش ؛
نصیحته قوبولمش ؛ لیكن دقت ایتمش كه بو اشراق
توركه قونوشیورده آرتاودوجه بیلدور ، عصیانده
چیزمدهن بو قاری به چقمیور ؛ اسكوبایلر ك آرتاودود
اولمادقلرینك فرقه وارمش ودرحال حدنگش ؛
« بزمه ستری آرتاودود طن ایدیدوردق ، چیقكیز
بورادن ! » دیبه قوغمش .

منظومه

بالکسزانی

بر اوزاق کان سسی
کی تیرمک، پریشان
شمدی اولک هوسی
یوکسلور روحدن .

بن هر سون کونشدن
براز الم طویلادم ،
هرشی سکوت ایدرکن
ماتمله آغلادم .

کیجه لک اوکیلی ،
فقط درین فریادی
بسته لکن ملالی
یاره لرم قانادی .

بهارک نشه لری
- ساریشین قیزلر کی -
قوجاقلرکن هریری ،
ایکلدم روز کار کی .

حیاتده یو یالکزانی
ابدیا نصیم ،
امیدم سوتسون آرتق ،
سکونه بورونهیم .

ایشته اولک هوسی
یوکسلور روحدن ،
بر اوزاق کان سسی
کی تیرمک، پریشان !

نورالدین عطا

*

منظومه

عده میخانه بول

هیبتی وچیلایق قافاقلر واردی ،
هیسده سس سزجه دوم دوزدیریش ..
کوروغز بر افقه کیدیورلردی
ایزلر ، او ایزلرکه درین چیزیش ...

هیسده سس سزجه دوم دوز دیزیش
بو عده چیقان یولاک اوستنده ،
ایزلر ... او ایزلرکه درین چیزیش
کولیکلر سولارکن آلمان کونده

بو عده چیقان یولاک اوستنده
هیبتی وچیلایق قافاقلر واردی ،
کولیکلر سولارکن آلمان کونده
کوروغز بر افقه کیدیورلردی .

علی ممناز

نورده سی ، ملنک کوز بیکی اولان آرناوودلر مدنیته
بولغانلر بلده مست اولدیلر . تورک اداره سی زمانده
باشقیم جریانی تورده دی . قوسودنک ، مناسرتک عن
اصل تورک اولوب ده تورکاکنی اونوتان عنصرلرندن
نیجه کیسه کندیلرینی باشقیم جریانه برادیلر . صوکر دروم
ایلی بارچه لاندی . مسلمانلر محکوم وضعیته دوشدیلر .
بوچن اون اوچ سنه محکوملر ایچون یامان بر امتحان
دوریش . تورکار حاکمیلری زمانده کی تاضاعلر وضعیتلری
محکومیتلر ندهده . محافظه ایستیلر ، یالکز دورک
دکشیسی ارناوودلری پک زیاده - سوندوردی . صرب
حاکمیتی آلتنده یاشایه بیله کیچون بر جماعت تساندی
کوسترمک لازم کلایوردی . ارناوود قرده شلرین
یازیق که بو قادی جرق بر تساندی بیله کوسترمیلر .
صوکر انتخابات ای بر عکدی . تورکار قیریاچ ،
صوبا ، دیچیک آلتنده قانان اک اوچرا کویلرده
بیله عزملرندن شاشادیلر ، رأیلرینی ینه مسلمان
قوملوسنه آتدیلر . آرناوودلر بالکسزانی داغیلدیلر ،
حاکمیلرینک ملی رفایق قارشیندهده رانوب طویلانامادیلر ،
صوکر چاردلری اولان رأیلرینی ملی معارضلری اولان
فرقه لره ویردیلر . بو کوچوک برمهال . لکن بویه
کوچوک مثاللر جوق . زمان کچدیکه میدانه چیقورکه
اوطلمطرافدن ، آلاشدن ، بوپورلنمکدن آزاده
یاشایان تورک ملیتی ده میردن بر کتله میش . تورک
ملکتک اصل سری تورکده میش . آرناووددی ،
چرکسی ، کردی حاکم ویتن بر ملت کتله سی ایدن
تورک مایه سیمیش . بو کون روم ایلیده بالفعل میدانه
چیقان نتیجه اثبات ایدی که تورک بو دولنک مسلمان
عنصرلرینی برلشدیرمک ایچون الله طرفندن بر موهیه میش .
اوکیدرسه ارناوودلر ، کردلر ، چرکسلر چیل
پاوروسنه دوزلر میش . بوکون آرناوولر نه بر اردو ،
نه بر مژسه ، نه بر اداره شبکه سی وجوده کتیره بیلورلر .
بر زمان تورک اداره سنده فردی قابیلته او قادیور بویوک
ادلر یتیشدیرن بو عنصر کندی باشنه قالینبه
شاشمیردی . آرناوودلده عاجز ، صربستانده یسه
اراده جزئیسه یسه بیله صاحب دکل ، اون اوچ سنه ده
تورکاک بویوک بر ملت اولدین آکلادق ، زمان کچدیکه
دها زیاده آکلایه جقز طن ایدیورم . او یاندق لکن
قارانقده او یاندق . دیدی .

محمد کمال

اسکوبیلر آرناوود اولمادقلرینه یانبورلردی ؛
آوستریا کی بعض دوللر اسکوبی آرناوود کورمک
وکوسترمکده منفعه داردیلر ؛ ذاتا بزده اویله بیلورلردی .
هر بویوک شهر منده اولدین کی بورادهده ایلی ونهاری ،
بر اعدادی مکتبی واردی . بو مکتبده آرناوودلر ،
قره طاغیلر بجای تحصیل کورورلردی . بر تورکاک
اجرتله بیله برلشمه سی کوچ اولوردی . آرناوودلر ،
بو کونکی فلاکتلرینی حاضرلایان اونیننی دورنه
اسکوبیلره ، کندیلرینک طوروطوسی بر عنصر نظریله
بافارلردی .

آرناوودلرک اقبالی کیت کیده آرناوود ماییت
نظریه سنی دوغوردی ؛ یکی آرناوود الفبایی ، سیاه
قارتالای یاریق ، بویوک آرناوود دولتنک حدودلری
آلتدن آلتنه فکرلره برلکلیوردی . بو هوس یالکز
آرناوودلری دکل ، قوسودهده بش عصردن بری
یراشمش فاتح تورکارینک چوجوqlرینی ده ساردی .
اسکی تورک بکارینک ، آقالرینک ، استافیک چوجوqlری
باشقیم قلوبلرینه یازیلدیلر ، کندی قانلرینه سوومه نلک
لنتی آلدیلر . بو هوا و هوسک آتشی دشمن یاقشدی ،
استانبولده بو آتشک اوزرینه باروتله پوروپوردی .
لکن بوپ بیلکیمز سرکذشتی بوراده آچه یلم .
روم ایلی فاجعه سندن صوکره تورک دولتنک
چکایشنه یار آغلادی ، حتی زمان زمان اغیارده تأسف
ایدیور ؛ بونی هپ بیلوروز . لکن بن دون بو باغری
یانا لردن برکنجه کوروشدم .

بو کنج صبیحی و صبیحی سسله دیدی که : « مکرسه
روم ایلینک الک اصیل ، الک منین ، الک خالص عنصری
تورکش ! » بونی نامل آکلادقنی صوردم . جواب
ویردی : « صوکر اون اوچ سنه نلک تجربه سیله ...
روم ایلیده تورک حاکمیتک برینه کچن عنصرلر حاکیت
سفته لیساق قازانه مادیلر لکن محکوم عنصرلرک
لیاقتلری بو مناسبتله دها زیاده اورته به چیقدی .
دولت روم ایلیه حاکمکن تورکاک اسامه سی اوقو .
نمازدی . بالخاصه آرناوودلارده شلر حاکم ملی فضیلتلری
دیلارده داستاندی . اسلامده اسبل عنصر وارسه
آرناووددی . آرناوود جسوردی ، حردی ،
عنصرکاردی ، نوح دیر پیغمبر دیمزدی ، جنسی ،
دینی ، ملی عزت نفسی ، حتی اوغرنده پروان سزجه
جان ویربردی . تورک حاکمیتی دورنده آرناوودلر
بو تون بوداستان اولان منیرلرینه صوکرلری اورویا .
لیلرده دها زیاده رونق ویردیلر ، دیدیلر که : آرناوود
آسیادن دکل اوروپا فیدر ، تورانی دکل آریادر ،
تورکی اوروپاده طوتان آرناووددر . اوروپا لیلر
بویه بر صفتله آرناوودلری پهبلا دیلر . سرباک